

Szabad Föld

1955 FEB 13

244

HAZÁNK FŐVÁROSA TÍZ ÉVE SZABAD

Tíz esztendeje, hogy Moszkvában ágyúlővések hirdették, nálunk az ország felszabadított részein pedig vagonok tetején, kocsikon és gyalog utazó emberek adták szájról szájra: Budapest felszabadult! Mennyi érzést, emlékeztést ébresztett ez a hír százezrek lelkében, hiszen kevés olyan ember született szerte e hazában, akit ne fűtött volna a vágy, hogy életében legalább egyszer megláthassa szépséges fővárosunkat. És aki látta, hónapokig is tudott mesélni erről a falujában.

Igen, az ősi város gyönyörű fekvése, történelmi emlékei, építészeti remekei, világvárosi zsongása elkápráztatta a vidékről érkezett látogatót a felszabadulás előtt is. Csak aztán ne követte volna ezt a varázslatot annyi keserű csalódás és megáláztatás, ha történetesen szegényember volt a látogató. Ne kellett volna annyit kuncsorogni a magas hivatalok folyosóin, kilincsezni, esedezni, hogy szót értsenek vele a nagyságosok, méltóságosok, ha ügyesbajos dolga szólította fel. Ha megéppenséggel munkát keresett, ne kellett volna lejárnia csizmája sarkát, talpát, hogy valahol felvegyék gyárba vagy építkezéshez.

Ó mennyi nincstelen falusi érkezett Budapestre a múltban tele reménnyel és ment vissza üres tarisznyával, üres zsebekkel. Közülük hányan talán el sem indulnak, ha ismerték volna a nagyvárosi csillagás mögött meghúzódó Valéria-telepi nyomortanyát, a hajléktalanok menedékhelyeit. Ha előre látták volna az inségkonyhák előtt sorbanálló munkanélkülieket. De jöttek, mert sűrűn pergett falun az árverési dob, s 60-80 filléres napszámért sem volt kelteje a dolgos kéznek.

Igy volt mert a két nagy erő: a munkásosztály és a dolgozó parasztság egymástól mesterségesen elszigetelve nyögte a kizsákmányolás terhét. Mert hazánk szívében, Budapestben a munkások, parasztok közös megnyomorítóinak kezében volt a hatalom. Innen irányították a fészolgabírákat, a csendőröket, a bankok innen tüzték ki az árveréseket. Lelkükön szárad 25 év tengernyi könnye, verejtéke egy ország háborúba- és rombadöntése. Lelkükön szárad Budapest 10 évvel ezelőtti sorsa.

Budapest 10 évvel ezelőtti! Félig vagy egészen romos házak, lóhullák, felszaggatott utakövek, éhez, sápadt, hozzátartozóikat sirató emberek. Húszezer polgári személy lelte halálát a bombázások és a harcok során. A lakóépületek háromnegyed része megsérült, több mint 35 ezer lakás teljesen elpusztult. A közlekedési eszközök 90 százaléka használhatatlanná vált, hídjaink felrobbantva a Dunába hullottak.

A bekerített fasiszták, hogy eredménytelen küzdelmüket meghosszabbítsák, feláldozták Budapestet. Nem rajtuk múlt, hogy ez a hiábavaló áldozat nem lett sokkal súlyosabb. Még ma is égeti a szégyen minden magyar ember lelkét a szovjet parlamenterek fasiszták által, fasiszta módon történt legyilkolásáért. E gázott után senki sem várhatott kíméletet a város iránt. Ki merne remélni, hogy a nehéz ostromágyúk torkát elfordítják Budapest falairól, holt segítségükkel sokkal rövidebb lett volna az ostrom, kevesebb szov-

jet katona vérzett volna el. Ám ez a város lakossága újabb tízezeinek pusztulását, az épületek teljes lerombolását hozta volna. Kell-e fényesebb bizonyosság, hogy a szovjet emberek nem a magyar nép, hanem leigázóik ellen harcoltak? Barátságunk az ostrom után újabb bizonyosságát adták, amikor a szovjet katonák falatjuk felét az éhez pestieknek nyújtották. A Vörös Hadsereg első ízben 400 tonna élelmiszert utalt ki a lakosság számára, márciusban 26 ezer tonnát, júliusban 300 vagonnal.

És a Vörös Hadsereg segítségével egy új erőforrás jelenik meg a romok városában. A kommunista párt lelkesítő szavára, a kommunisták példájára bátrabban és szaporábban hagyják el óvóhely-lakásaikat az emberek, kevesebb lesz az éhség elől vidékre menekülők száma. Megkezdődik a hősi munka. A Vörös Hadsereg megdöntötte a fasiszta uralmat, Budapest népe a párt vezetésével hozzáfogott, hogy eltakarítsa bűnös uralmuk szomorú nyomait. A gyengén táplálkozó, rosszul öltözött munkások egymás után állították helyre a gyárakat, lakóházakat. Február 14-én már elindult a Keletből az első vonatszerelvény és néhány nap múlva már hét irányban 15 szerelvény hagyta el a fővárost. Májusban kigyulladt a villany az utcákon is, júniusra 40 ezer lakásba bevezették a gázt, 1946 januárban felavattuk az „Élet-hídját”, a Kossuth-hidat. A munkásosztály keze nyomán új élet pezsdült a romok helyén.

És ez a munkásosztály már nemcsak az építésben mutatta meg erejét. A régi rend éledő hívei a budapesti munkások szervezett erejével találták szembe magukat, amikor 1946-ban meg akarták semmisíteni a földreformot és a nép egyéb vívmányait. A közös harc a párt irányításával egységbe forrasztotta a munkásosztályt, a közös nagy nemzeti érdek egyre szorosabbra fűzte a munkásság és dolgozó parasztság kapcsolatait. Ennek az összefogásnak jegyében lett Budapest is az elmúlt 10 év alatt sokkal szebb, sokkal erősebb, mint valaha.

Felépítettük hídjainkat, s csak az elmúlt öt évben 14 új gyár létesült fővárosunkban, 41 nagyüzemünket bővítettünk ki. Traktorok, ekék, arató-cséplőgépek ezreit gyártják itt a falunak, több ezer új lakóház épült, 20 új iskola, 120 kilométer új vízvezeték és ki gyógyne valamennyit felsorolni. Az új kormányprogram óta pedig még szebbek az eredmények, elsősorban az életszínvonal emelkedésében. Az előző évihez képest 1954-ben majdnem kétszeresére emelkedett a közszükségleti cikkek gyártása. 1954-ben férfi és nő cipőből 166 ezer pár helyett 181 ezer párat gyártott a helyi ipar.

Budapest immár igazán fővárosa hazánkunknak. A nép választott fiai, munkások, parasztok, értelmiségiek a nép javára kormányozzák innen az országot. Tíz esztendővel felszabadulása után a munka új hőstettei születnek romjaiból felépített és újonnan épített üzemek falai között. Felszabadulásának tízéves évfordulóján forró szeretettel köszöntjük drága fővárosunkat, Budapestet.